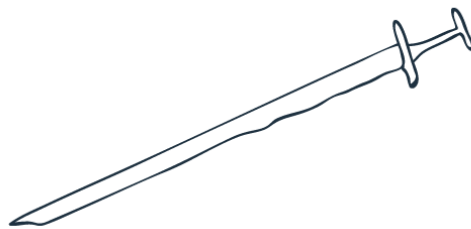

Vikingdag

Hundorp, Dale-Gudbrands gard

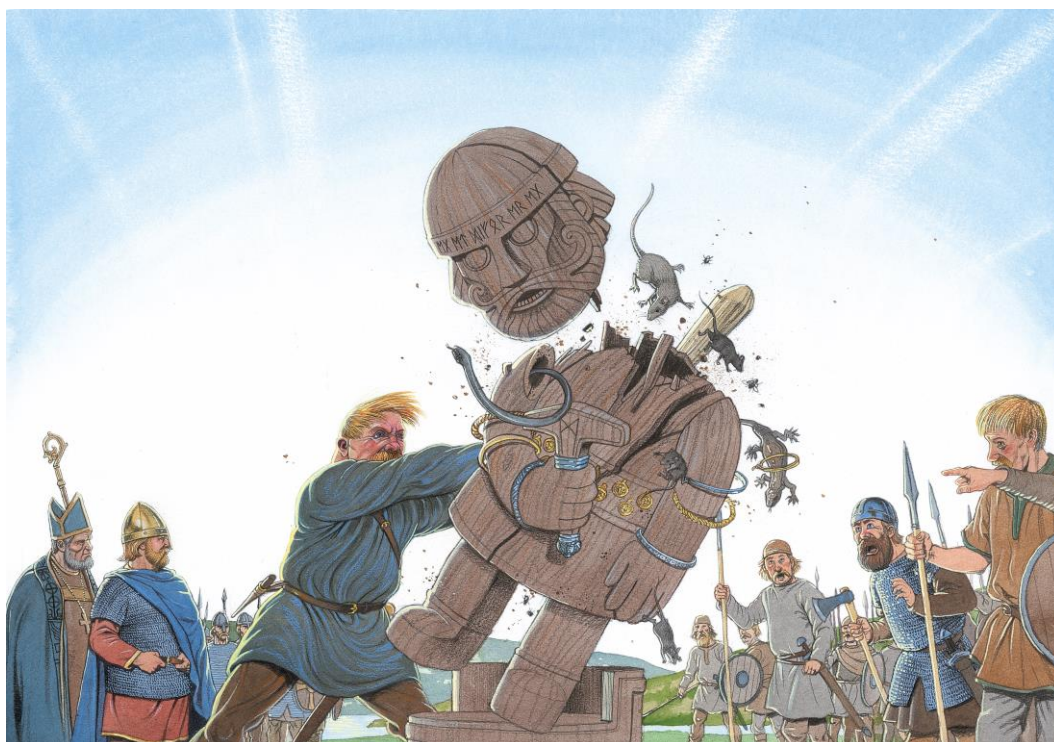
**Undervisningsopplegg for
6. klassingar i Midt-Gudbrandsdalen**

Arrangør: Kulturavdelinga i Sør-Fron kommune

Bakgrunn

Vikingdagen på Hundorp, Dale-Gudbrands gard er eit tilbud til alle 6. klassingar i Gudbrandsdalen. Målet er at elevane skal gjera ei tidsreise tusen år bakover til vikingtida. Dette var ei spanande brytningstid i Norge i overgangen frå norrøn tid til middelalderen og innføring av kristendommen.

Elevane bruker ein heil skuledag, inkl. transport, på opplegget. For å få plass til alle elevane bruker vi to dagar på gjennomføringa. Sør-Fron kommune v/kulturavdelinga står ansvarleg for arrangementet, blant anna med støtte frå den kulturelle skulesekken, Ringebu og Nord-Fron kommunar.

Møtet mellom Olav Haraldsson og Dale-Gudbrand endte med at gudebiletet vart knust og dølane tok den nye trua. Illustrasjon: Anders Kvåle Rue

Innleiing

Hundorp, er ein gard med rik historie, truleg ein storgard alt i førhistorisk tid. I norrøn tid var garden eit viktig maktsenter i Gudbrandsdalen. Frå Snorres kongesoger kjenner vi historia om den mektige høvdingen Dale-Gudbrand og hans møte med Olav den heilage på Hundorp i 1021. Med dette møtet, som resulterte i at kristendommen vart innført i Gudbrandsdalen, gjekk Hundorp ut av historia som høvdingsete. Men garden var fortsatt ein storgard opp gjennom historia. På 1800-talet var Hundorp sorenskrivargard. I nyare tid var det folkehøgskole her fram til 1987, og i 1999 vart Hundorp, Dale-Gudbrands gard valt til tusenårsstad for Oppland fylke. Gudbrandsdalen skal også ha fått namn etter Dale-Gudbrand. Rundt om kring på garden ligg mange fornminner, gravhaugar og steinsettingar som viser at dette var ein viktig stad i tidlegare tider. Alt dette gjer at Hundorp eignar seg godt som ein ein stad der barna får innblikk i si eiga historie både nasjonalt og lokalt.

Hundorp

Hundorp som tusenårsstad har ei viktig rolle som historisk kulturinstitusjon og møteplass. Eit senter for læring, inspirasjon, undring og vekst for dagens unge. Dale Gudbrands gard er også det naturlege sentrum for tusenårsjubileet for kristningsmøtet på Hundorp. Les meir om jubileet på www.hundorp2021.no sine heimesider!

Den kulturelle skulesekken skal være ein integrert del av skolen sitt pensum. Det skal vekkje engasjement, gi innsikt og opplevingar. Dette skal være med å gi barn verdiar og identitet – bevisstheit rundt vår kulturelle ballast! Kven er vi? Kvar kjem vi frå? Vikingdagen er eit lokalt styrt tiltak innafor den kulturelle skulesekken.

Vikinger

Vikingane farta over store delar av Europa og vikingtida var ei periode da dei nordiske landa var mektige. Historia om vikingane er både brutal og grotesk. Men denne tida, som er ein viktig del av Noregs historie, er prega av mykje meir enn vikingtokter og råskap. I tillegg til at vikingane påverka kulturen der dei kom, tok også vikingane med seg nye skikkar heim frå dei landa dei hadde vore i.

Deira tradisjonar innan matlaging, husstell, båtbygging, tvekamp og leik er til stor inspirasjon i dag. Dei hadde fargerike måtar å kle seg på. Dei hadde flotte smykke og våpen. Den norrøne mytologien lever vidare i dag gjennom segn, myter, historie og lærebøker. Men det var store forskjellar mellom folk i vikingtida, slik som i dag. Vikingane hadde trølar, som hadde lite menneskeverd og rettar. Dette blant mykje meir er viktige delar av vikinghistoria.

Vikingane på Hundorp

For 1000 år sida budde og levde det vikingar på Hundorp. Dette er ei tidsepoke vi finn spor etter på garden og området rundt. Her er gravhaugar, offerplass og steinsettingar datert til tidleg vikingtid. Hundorp var ein storgard og eit maktsentrum i denne tida. Det blir sagt at Dale-Gudbrand regjerte over store delar av dalen. I sagaen møtar vi Gudbrand-namnet i mange samanhengar gjennom 150 år. Mellom anna i Snorres omtale av Gudbrand Herse som levde samtidig med Harald Hårfagre. Njåls saga fortel om ein Gudbrand i dalane som var bestevenn med Håkon Jarl og hans likemann. Dei åtte i saman eit av dei to største hova landet. Mest kjent er likevel møtet mellom Olav Haraldsson og Dale-Gudbrand i 1021. Mykje kan nok være oppdikta, men det er truleg at det satt ei rik og mektig slekt på Hundorp og med ein herse ved namn Gudbrand. Det er denne historia vi tek utgangspunkt i.

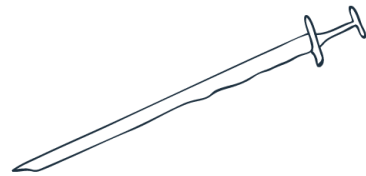
Ein dag som viking

For å gjera læringa om vikingane meir spennande og utbytterik, er det viktig med aktivitet. Elevane vil få på seg vikingklede, høyre vikinghistorier, ete "vikingmat" og vera med på ulike aktivitetar.

I løpet av dagen skal 6.klassingene få oppleve korleis det kunne vera å leva i vikingtida. Dei skal få eit innblikk i ulike tradisjonar. Vi deler inn dagen i ulike leirar. Det kan bli endringar på aktivitetane frå tidlegare, men her finn du eksempel på korleis dagen kan sjå ut.

Velkomne til gards

Dale-Gudbrand og husfrua hans ønskjer elevane velkomne til gards. Elevane blir sett i "vikingstemning" med musikk og historieforteljing. Dei møter ulike folk som bur på Hundorp. Tenestejentene hjelper elevane med å få på seg "vikingdrakter".

Arkeologi

Kven var vikingane?

Ein arkeolog fortel om kva arkeologi er og om kvifor dei grev i jorda. Delar av områda rundt Hundorp er blitt utgrave, men her er fleire plassar som er uutforska og kan innehalde mykje spennande historie! Elevane blir dessutan teke med på ein liten rundtur, der vi ser på gravhaugar og andre fornminne. Til slutt går vi inn i ein av gravhaugane.

Den gamle verkstaden

Her møter elevane handverkarane på garden.

Dei skal rettleie og inspirere til å lage eit minne om denne dagen. Her kan dei lage seg pil og boge og dei skal laga perler av leire.

Dei som vil får med seg heim det dei lager.

Runerebus

Elevane sett seg inn i runealfabetet og får her i oppgåve å tyde nokre runeskrifter.

Musikk

Musikarane våre vil fortelja om gamle musikk-instrument, og spele på dei. Her kan elevane stille spørsmål, og også prøve enkelte instrument.

Historieforteljing

Dale-Gudbrand møter elevane på "Tingplassen". Her fortel han litt om norrøn tid og norrøne skikkar. Dessutan skildrar han møtet med Olav Haraldsson og klubbeslaget.

Vikingleikar

Leik og moro er ein viktig del av barna sin kvardag.

- Kubbspel (Kilkast): To lag
- Skyting med pil og boge på blink.
- Tautrekking: To lag med like mange som dreg i kvar sin ende.

"Dale-Gudbrand visa"

Dale-Gudbrand og musikarane hans samlar elevflokken og får dei med på allsong og dans av Dale-Gudbrand visa. Avslutning med ønskje om ein god

tur heim.

Takk til eigaren av Dale-Gudbrands gard for all praktisk hjelp og tilrettelegging og at vi får bruke både uteområde og rom på garden desse to dagane. Dale-Gudbrands gard står også ansvarleg for maten.

Dagen blir avslutta med song og dans på gardsplassen. Alle foto: Tor Ivan Boine.

Praktiske opplysningar

- ❖ **Dato:** 9. og 10. september 2021 kl. 09.15 – 13.45
- ❖ **Stad:** Hundorp, Dale-Gudbrands gard
- ❖ **Transport:** Buss frå skulane (Skulane må ordne skyss sjølve)
- ❖ **Mat og klede:** Elevane får suppe ,med diverse rotvekstar og oksekjøt i. Ungane kan i tillegg ha med seg matpakke. Dei vil få drikke, vatn eller saft. Ha på godt med klede og gode sko (det kan vera vått i graset).
- ❖ **Kostnader:** Dei enkelte kommunane betaler ein fast årleg sum for å delta på Vikingdagen. Dette blir dekt med midlar frå den kulturelle skulesekken. Skyssen må kvar enkelt skule stå for. Men her kan det kanskje også vera midlar å hente frå den kulturelle skulesekken? Dette må skulane eventuelt sjølve ta opp med sin kommune.

Etterarbeid:

Teikne til ei utstilling, arbeide vidare med enkelttema. Evaluering.

Håper de får ein fin og utbytterik Vikingdag på Hundorp!

**SØR-FRON
KOMMUNE**
"Dalernes blomme"